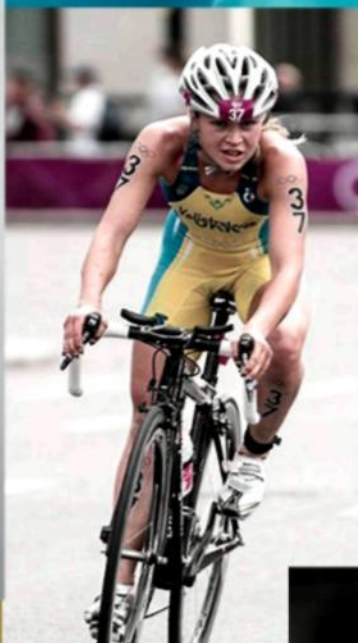


ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ

**у контексті державної
програми розвитку фізичної культури в Україні:
досвід, проблеми, перспективи**

Присвячується 10-річчю факультету фізичного виховання і спорту



Житомир, 2014

Грибан Г. П. Методична система фізичного виховання як засіб формування фізкультурно-оздоровчих компетентностей у студентів	104
Каплінський В. В., Асаулюк І. О. Складові педагогічного авторитету вчителя фізичної культури	108
Козіброда Л. В., Гуртова Т. В., Безгребельна О. П., Козак І. Г. Світоглядні орієнтації здорового способу життя у фізкультурно-оздоровчій освіті студентської молоді	110
Корягін В. М., Блавт О. З. Основи модифікацій у системі тестового контролю у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп	113
Костюк Ю. С., Погребенник Л. І. Особливості організації навчально-виховного процесу з фізичного виховання в сільських малокомплектних школах	115
Котова О. В. Теоретико-методологічні засади та проблеми підготовки майбутніх учителів фізичного виховання	118
Красуля М. А. Современные требования к преподаванию физического воспитания в ВУЗе	120
Кузнецова О. Т. Впровадження інноваційних технологій в навчальний процес фізичного вдосконалення студентів спеціальних медичних груп	124
Кузьминчук А. П. Спеціальна фізична підготовка баскетболістів вищого навчального закладу	127
Леонов Я. В., Путятіна Г. М. Інноваційний підхід до підвищення кваліфікації фахівців не олімпійського спорту	129
Мельничук Д. Р., Ляшко Ю. С. Оцінка координаційних здібностей у дітей середнього шкільного віку	132
Мулик К. В. Спортивно-оздоровчий туризм, як засіб фізичного виховання у дошкільних навчальних закладах	134
Мягченко О. С. Гирьовий спорт у фізичному вихованні та професійній підготовці студентів педагогічних університетів	137
Петров Д. О. Науково-методичні рекомендації фізичного виховання дітей дошкільного віку та учнів молодшої школи	140
Римник Р. В., Маланиук Л. Б., Партан Р. М. Характеристика стану здоров'я школярів, які виявили бажання займатися спортом	145
Романчук С. В., Людовик Т. В. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів ВНЗ технічного профілю як соціально-економічна проблема	147

2. Круцевич Т. Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді: навч. пос. / Т. Ю. Круцевич, М. І. Воробйов, Г. В. Безверхня. – К.: Олімп. літ-ра, 2011. – 224 с.
3. Корягин В. М. Тестовый контроль в физическом воспитании: [монография] / В. М. Корягин, О. З. Блавт. – Germany: LAP LAMBERT Academic Publishing is a trademark of: OmniScriptum GmbH & Co. KG, 2013. – 144 с.
4. Корягин В. М. Фізичне виховання студентів у спеціальних медичних групах: навч. посібник / В. М. Корягин, О. З. Блавт. – Видавництво «Львівська політехніка», 2013. – 488 с.

АНОТАЦІЇ

ОСНОВЫ МОДИФИКАЦИЙ У СИСТЕМЕ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУП

Корягин В. М., Блавт О. З.

Національний університет «Львівська політехніка»

У статті розглянуто питання тестового контролю у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп. На основі теоретичного аналізу даних науково-методичної та спеціальної літератури, визначено необхідність модифікацій на основі застосування інноваційних технологій у системі тестування студентів з відхиленнями у стані здоров'я, для забезпечення результативності курсу фізичного виховання.

Ключові слова: тестування, контроль, студент, спеціальна медична група, модифікації.

ОСНОВЫ МОДИФИКАЦИЙ В СИСТЕМЕ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЯ ПО ФИЗИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ СТУДЕНТОВ СПЕЦИАЛЬНЫХ МЕДИЦИНСКИХ ГРУП

Корягин В. М., Блавт О. З.

Национальный университет «Львовская политехника»

В статье рассмотрены вопросы тестового контроля в физическом воспитании студентов специальных медицинских групп. На основе теоретического анализа данных научно-методической и специальной литературы, определена необходимость модификаций применения инновационных технологий в системе тестирования студентов с отклонениями в состоянии здоровья, для обеспечения результативности курса физического воспитания.

Ключевые слова: тестирование, контроль, студент, специальная медицинская группа, модификации.

THE SYSTEM TEST CONTROL OF THE PHYSICAL EDUCATION OF SPECIAL MEDICAL GROUPS STUDENTS BY MODIFYING

Koryagin V., Blavt O.

L'viv Polytechnic National University

The testing control of the physical training the universities special medical group students is considered. Based on the theoretical analysis of the data of scientific-methodical and professional literature, identified the need for innovative technology in the testing of students with disabilities in health, to ensure the effectiveness of physical education course.

Keywords: testing, monitoring, student, special medical group, innovation.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СІЛЬСЬКИХ МАЛОКОМПЛЕКТНИХ ШКОЛАХ

Костюк Ю. С., Погребенник Л. І.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Постановка проблеми. Сучасна педагогіка потребує нових методів та підходів при організації навчального процесу з фізичного виховання учнівської молоді. Особливої актуальності набуває проблема вдосконалення організаційних форм навчально-виховного процесу сільських малокомплектних шкіл, для яких характерними є особливості, зумовлені соціальними, територіальними, економічними, географічними та демографічними процесами [1]. Сільська школа представляє собою особливий феномен як у педагогічній теорії, так і в реальній практиці, а тому цій проблемі приділяється неабияка увага. Зокрема, відродження і розвиток сільської школи – це, перш за все, відродження села, збереження і розвиток нашої держави. Найскладнішими з педагогічного погляду є малокомплектні школи, які дуже різняться за наповненістю класів.

Сучасні сільські малокомплектні школи мають свої соціально-педагогічні проблеми такі як: недостатню матеріально-технічну базу, слабе науково-методичне та кадрове забезпечення шкіл, мала наповнюваність учнів в класах, велика зайнятість учителів і батьків домашнім господарством, відсутність позашкільних оздоровчих закладів, а також передбачають наявність у структурі школи класів-комплектів, які різняться за наповнюваністю як самої школи, так і кожного класу зокрема [4; 7]. Тому гостро постають питання модернізації уроків фізичної культури учнів сільської місцевості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пошуку засобів підвищення ефективності фізичного виховання школярів, методологічному удосконаленню системи фізичного виховання присвятили свої дослідження різні вчені, такі як Б. М. Шиян (2002), Т. Ю. Круцевич (2008), О. Д. Дубогай (2006), О. В. Тимошенко (2011), Ж. Г. Дьоміна (2011).

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ У КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Проблемами сільських малокомплектних шкіл займалися вчені П. Є. Решетніков, І. С. Соловешкий, В. О. Сухомлинський, П. Т. Фролов [4] та інші, які стверджують, що організація навчально-виховного процесу в таких школах має ряд істотних особливостей, тому що, відсутні не тільки паралельні класи, але іноді й окремі класи.

Стратегічною метою розвитку фізичного виховання, фізичної культури і спорту в сільській місцевості є створення необхідних умов для занять фізкультурно-оздоровчою і спортивною діяльністю сільського населення, які б відповідали вимогам закону України «Про фізичну культуру і спорт». Але значних позитивних зрушень у покращенні фізичного, духовного, психічного, соціального здоров'я школярів не відбувається. І, на жаль, останнім часом в Україні продовжується процес погіршення стану здоров'я дітей і підлітків. Спричинило цю тенденцію багато чинників: екологія (близько 20%), спадковість (близько 20%), нездоровий спосіб життя (близько 50%), рівень розвитку медицини та геополітична ситуація у країні [3].

На думку вчених Л. Волкова (2002), О. Дубогай (2007) першочерговими причинами погіршення рівня фізичної підготовленості сільських мешканців є проблеми зниження загального рівня життя і соціальної захищеності населення, недосконалість системи медичного обслуговування, недостатнє фінансування освітніх установ, низький інтерес підростаючого покоління до власного здоров'я тощо [3; 5].

Особливими є і вимоги до організації фізичного виховання в таких школах. Постають проблеми між необхідністю забезпечення програмових вимог із фізичного виховання та матеріально-технічною базою малокомплектної школи; між залученням учнів до колективної діяльності та малою наповнюваністю класів; між науково-методичним забезпеченням школи та низькою кваліфікацією вчителя фізичної культури; між зацікавленістю батьків до уроків фізичної культури та фізичною підготовленістю самих учнів; між організацією змагальної спортивно-оздоровчої діяльності та відсутністю паралельних класів тощо [6]. Тому ті та інші питання диктують необхідність розробки й застосування специфічних форм і методів навчання й виховання школярів сільської місцевості, розподілу навчального матеріалу, пошуку шляхів підвищення ефективності, насамперед, уроку фізичної культури, як основної форми роботи з фізичного виховання. В цьому випадку, на думку багатьох вчених [2,3,8], не можна не враховувати традиції того чи іншого села, роль сім'ї, родини, місце проживання та віддаленість від великих міст як основного духовного і фізичного розвитку, зайнятості дітей у допомозі батькам по господарству, тісний зв'язок батьків, навчального закладу та сільської громади.

Мета дослідження – проаналізувати стан та умови проведення уроків фізичної культури в сільських малокомплектних школах.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури, методи обробки статистичних даних, анкетування, педагогічне спостереження та опитування.

Результати дослідження та їх обговорення. Вивчення особливостей організації навчально-виховного процесу з фізичного виховання та проведення уроків фізичної культури в сільських малокомплектних школах здійснювалися за допомогою опитування вчителів фізичної культури в сільській місцевості. У анкетуванні взяли участь вчителі таких загальноосвітніх шкіл Житомирської області: Більковецька ЗОШ, Кошарицька ЗОШ, Шахворостівська ЗОШ, Студеницька ЗОШ, Забрідська ЗОШ, Радчанська ЗОШ, Високопільська ЗОШ, та Стрижівська НВК I-II ст. «Школа-колегіум».

Узагальнивши результати анкетувань (рис. 1), виявлено, що більша частина (80%) респондентів немає належної матеріально-технічної бази для проведення повноцінних уроків фізичної культури, 40% учителів зіткнулися з проблемою науково-методичного забезпечення, а 60% з відсутністю мотивації та інтересу учнів на уроках ФК.

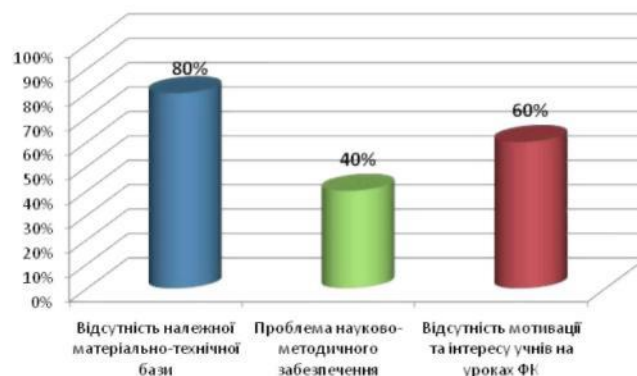


Рис. 1. Результати опитування вчителів фізичної культури сільських шкіл

У процесі опитування встановлено, що більшість вчителів фізичної культури (73%) проводить заняття на природі, що сприяє загартовуванню молодого організму, 33% респондентів відповіли, що мають додаткові гуртки з баскетболу, 60% з футболу, (причиною тому є популяризація цього виду спорту як в нашій країні, так і за її межами), 20% з настільного тенісу і 13% з легкої атлетики (рис. 2).

Отже, головними критеріями, якими має керуватися вчитель формуючи зміст навчального матеріалу, мають бути не тільки привабливість, інтереси, прагнення та вподобання дітей, але й умови, в яких знаходиться та чи інша сільська школа. Ефективність уроків фізичної культури у великій мірі залежить від уміння вчителя максимально використовувати всі можливості, якими володіє школа. Відсутність спортивних залів в малокомплектних школах

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ У КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

компенсується наявністю спортивної пришкольньої площадки або спеціально обладнаного місця для занять фізичними вправами. Проведення занять на свіжому повітрі особливо цінні тим, що здійснюється загартовування організму, підвищується його стійкість до простудних захворювань.

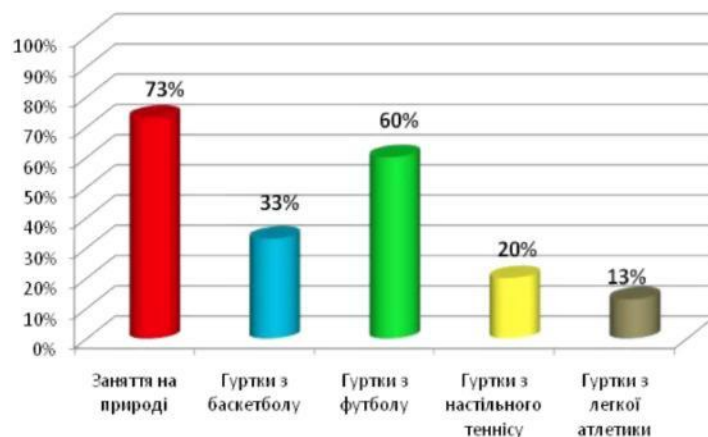


Рис. 2. Результати опитування вчителів фізичної культури сільських шкіл

Різноманітні умови (туристичні походи, спортивний майданчик, пришкольня ділянка) значно розширюють коло рухових навичок.

На сьогодні одним із напрямків поліпшення шкільного фізичного виховання в сільській місцевості є активне залучення батьків до фізкультурно-оздоровчої роботи. У першу чергу, самі батьки повинні ще з дитинства прививати інтерес до занять фізичною культурою, формувати у них звичку до систематичності, контролювати їх режим дня, загартовувати дитячий організм. Також, особливу увагу слід приділяти пропаганді фізичної культури в школі. Вона повинна бути спрямована на формування і збереження інтересу до занять фізичними вправами протягом усього життя; створення у шкільному музеї куточка, присвяченого фізичному вихованню та організації здорового способу життя; поліпшення роботи вчителя фізичної культури, його професійного рівня, який передбачає крім знань та постійного їх пошуку, формування і використання здатності до творчості і саморозвитку, володіння навичками використання мультимедійних технологій. Адже, вчитель був і залишається ключовою фігурою в системі освіти. Саме від нього, в першу чергу залежить формування у молоді позитивної мотивації до занять фізичною культурою і спортом.

Висновки

1. Аналіз науково-методичної літератури показав, що організація фізичного виховання в сільських малокомплектних школах має ряд специфічних особливостей та відрізняється від організації навчально-виховного процесу учнів міських шкіл.

2. При опитуванні вчителів сільських шкіл виявлено наступні проблеми при проведенні уроків фізичної культури, а саме: більшість шкіл не мають належної матеріально-технічної бази; слабе науково-методичне забезпечення проведення уроків фізичної культури; відсутність інтересу учнів до занять фізичними вправами. При цьому у своїй роботі вчителі надають перевагу проведенню уроків фізичної культури на свіжому повітрі та в більшості сільських шкіл організовано додаткове фізичне навантаження (спортивні гуртки (секції)).

3. Розглянуто шляхи поліпшення навчально-виховного процесу з фізичної культури в сільських малокомплектних школах, де визначено головну роль вчителя в системі освіти.

Перспективи подальших досліджень. Враховуючи вище викладене, у подальшому плануємо розробити методику диференційованого навчання учнів середніх класів засобами баскетболу з урахуванням специфіки організації навчально-виховного процесу в сільських малокомплектних школах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біда О.А. Сільська малокомплектна школа: Для вчителів почат. класів і студ. пед.ф-тів / О.А. Біда. – К.: Наук. світ, 2000. – 34 с.
2. Борисенко А. Особливості фізичного виховання в сільській малокомплектній школі / А.Борисенко // Фізичне виховання в школі. – 1998. – №3. – С. 8-14.
3. Вільчковський Е.С. Система фізичного виховання молодших школярів: Навч.-метод. посіб. / Е.С. Вільчковський, М.П. Козленко, С.Ф. Цвек. – К.: ІЗМН, 1998. – 232 с.
4. Горчакова Л.П. Физическое воспитание в малокомплектной школе: Пособие для учителей / Л.П. Горчакова. – М.: Просвещение, 2003. – 160 с.
5. Дубогай О.Д. Навчання в русі / О.Д. Дубогай. – К.: Шкільний світ, 2007. – 125 с.
6. Пахальчук Н.О. Організація фізичного виховання молодших школярів у сільській школі / Н.О. Пахальчук // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2012. – №2(20). – С. 303 – 310.
7. Суворова Г.Ф. Навчально-виховний процес у малокомплектній школі / Г.Ф. Суворова, О. Я. Савченко. – Київ.: Радянська школа, 1988. – 56 с.

8. Фролов П.Т., Соловецкий И.С., Решетников П.Е. Особенности педагогического процесса в малокомплектной школе: Кн. для учителя: Из опыта работы / П.Т. Фролов, И.С. Соловецкий, П.Е. Решетников и др. / Под ред. П.Т. Фролова. – М.: Просвещение, 1991. – 160 с.

АНОТАЦІЇ

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СІЛЬСЬКИХ МАЛОКОМПЛЕКТНИХ ШКОЛАХ

Костюк Ю. С., Погребенник Л. І.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

У статті показано труднощі навчально-виховного процесу з фізичного виховання в сільських малокомплектних школах. Здійснено анкетування вчителів фізичної культури в школах сільської місцевості. Запропоновано шляхи покращення організації фізичного виховання в сільських малокомплектних школах.

Ключові слова: сільська малокомплектна школа, урок фізичної культури, навчально-виховний процес.

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА ПО ФИЗИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ В СЕЛЬСКИХ МАЛОКОМПЛЕКТНЫХ ШКОЛАХ

Костюк Ю. С., Погребенник Л. И.

Житомирский государственный университет имени Ивана Франко

В статье показано трудности учебно-воспитательного процесса по физическому воспитанию в сельских малокомплектных школах. Осуществлено анкетирование учителей физической культуры в школах сельской местности. Предложены пути улучшения организации физического воспитания в сельских малокомплектных школах.

Ключевые слова: сельская малокомплектная школа, урок физической культуры, учебно-воспитательный процесс.

THE ASPECTS OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN PHYSICAL EDUCATION IN RURAL UNGRADED SCHOOLS

Kostyuk Y., Pogrebennyk L.

Zhytomyr Ivan Franko State University

The article shows the difficulties of the educational process in physical education in rural ungraded schools. Done questionnaire physical training teachers in rural schools. The ways of improvement of physical education in rural ungraded schools.

Keywords: rural ungraded school physical education classes, the educational process.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Котова О. В.

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Постановка проблеми. Однією із важливих проблем вищої освіти України є підвищення професійної підготовки педагогів і, в першу чергу, майбутніх вчителів фізичної культури від якості підготовки яких залежить стан здоров'я та рівень фізичного розвитку підростаючого покоління. Вирішення цієї проблеми неможливе без модернізації у вищій школі навчально-виховного процесу фахової підготовки з урахуванням сучасних тенденцій вдосконалення освітньо-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах [2, 5].

Мета статті. На сьогодні зазначається, що нова мета шкільної освіти зумовлює необхідність подальшої модернізації вищої педагогічної освіти, системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів та підготовку майбутніх учителів у вищих навчальних закладах з урахуванням потреб сучасної школи [6].

У зв'язку з цим, актуальним виступає підготовка майбутніх учителів фізичного виховання для забезпечення навчання у старшій школі у процесі фахової підготовки. Усе це вимагає того, що майбутні вчителів фізичного виховання повинні орієнтуватися не лише у змісті фахових дисциплін, а й уміти організовувати навчальну діяльність старшокласників відповідно до обраного спортивного профілю, формувати інтерес у школярів до фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи та зв'язок з фізичним вихованням і спортивною підготовкою в умовах подальшого професійного самовизначення [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури показує, що особистість учителя фізичного виховання, структура його професійних умінь і здібностей, особливості діяльності та шляхи її вдосконалення досліджується багатьма авторами у різних напрямках: вивчення структури професійних якостей і здібностей та удосконалення професійної підготовки; формування професійних умінь майбутніх фахівців під час навчання у вищих навчальних закладах формування готовності до роботи з фізичного виховання. Досліджуючи проблеми підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання, науковці наголошують на важливості теоретико-